

РЕЗЮМЕТА НА НАУЧНИТЕ ТРУДОВЕ И ПУБЛИКАЦИИ

след защита на докторска дисертация на ас. д-р Димитров
Катедра „Предучилищна и начална училищна педагогика“, Педагогически
факултет, Тракийски университет – Стара Загора
за конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ по „Музикално
образование в дигитална среда“, за нуждите на катедра „ПНУП“, обявен ДВ бр.
6 от 21. 01. 2022 г.

Димитров, М. (2020) Музикално-компютърни технологии в професионалната компетентност на педагога, (монография), Ст. Загора, изд. Кота, 162 стр. ISBN: 978-954-305-537-1

Монографията е разработена на основата на докторска дисертация. В книгата е представено изследване, посветено на операционализиране и извеждане на методологически обоснован вариант за формиране на музикално-компютърна компетентност при студенти от педагогически специалности. Обусловена е потребността от разработване на дидактически модел на база нормативни изисквания и резултати от входен, диагностициращ експеримент в обучението на студенти от Педагогически факултет на Тракийския университет.

Специално внимание е отделено на процесите по сегментация и конструиране на авторов структурно-функционален модел и на установяване ефективността от приложението му в академичната подготовка. Научният проблем е в паралел с необходимостта за непрекъснато повишаване качеството на университетското образование.

Употребата на музикално-компютърни технологии в обучението фокусира вниманието на изследователите към конкретни образователни ракурси. По своята същност между взаимодействията музика – компютър е позициониран проблемът за педагогическата им приложимост, изискващ от бъдещите детски и начални учители определена степен на музикалност, усвоено интердисциплинарно познание и формирани хибридни умения - комбинации от технически способности, както и готовност за техния пренос в педагогически план. В книгата тази приложимост се разглежда като транслиране на музикално-теоретични, музикално-педагогически и музикално-изпълнителски компетенции при използването на компютър в обучението.

Монографията е организирана в три основни части:

В първата се представят базови научно-теоретични интерпретации на изследователския проблем. Направен е кратък обзор на теоретичните конструкции: компетенции, компютърни технологии, музика, обучение и образование. Разгледани са различни аспекти на формирането на музикални компютърни компетенции в обучението на студенти. Направен е анализ на учебното съдържание по дисциплини, които са свързани с дигиталните, музикални и предметно-методически компетенции.

Във втората част е описан структурно-функционален модел за формиране на музикално-компютърни компетенции на студенти от педагогически специалности. Разгледан през фокуса на академичната подготовка, моделът е представен в система от компоненти, логически и функционално свързани помежду си: цели, съдържателен, процесуален и резултативен.

Изведени са методика и организация на експериментално изследване, с което се цели проверка на резултатите от въздействието на модела.

Третата част представя оценката на ефективността, базираща се на получените данни от емпиричните методи:

Наблюдение – за установяване последователността и правилността на изпълнение на поставени задачи, за регистриране на психофизиологично състояние на участващите в изследването студенти - (умора, интерес) и честотата на тяхното проявление;

Тестуване – за измерване на количествените резултати на постиженията;

Интервюиране – за изясняване на интересите и отношението на респондентите към системните занимания и приложение на музикално – компютърни технологии в педагогическата практика.

Книгата е предназначена за широк кръг от читатели – учители, студенти, изследователи, научни работници, и за всички, които се интересуват от образователната приложимост на взаимовръзките между музика и компютър.

Димитров, М. (2022) Музикално образование в дигитална среда, (монография) Ст. Загора, изд. Кота, 132 стр.
ISBN: 978-954-305-604-0

Монографията представя научно изследване за влиянието и ползите от обучението на студенти в контекста на взаимовръзките между музикално-компютърни технологии и теоретично познание в областта на музиката. Фокусът попада върху обучението, в което се използват технологии, разглеждани като *инструмент за повишаване на музикално-теоретичната подготовка* на студенти от педагогически специалности на Тракийския университет – Стара Загора.

Изследователският интерес се базира на множеството мрежови взаимозависимости между технологии, музика и знание. Те представляват предизвикателство за разкриване на същността и формите им на приложение в педагогически контекст. Подкрепяйки тезите на редица изследователи за наличието паралелни форми и фактори, които подпомагат музикално-педагогическия процес, книгата описва етапите на проведено научно изследване, което обосновава използването на музикално-компютърните технологии като способ за повишаване на музикално-теоретичната подготовка на студенти от педагогическите специалности. В този смисъл, технологиите се разглеждат като инструмент за обогатяване на усвоено музикално-теоретично познание и педагогически похват за развиване музикалността и музикалните способности на студентите. Изследването се базира на придобит опит за работа в дигитална среда и многогодишна педагогическа практика, а резултатността дава основание за приложение на този подход при осъвременяване на други курсове в университетското обучение.

През последните години подходът доказано се толерира в научното пространство и в педагогическата практика, но детайлни проучвания на следствията, разбирани като ефекти от приложението му, тепърва започват да се появяват.

Монографията е организирана е в три основни части:

В първата е направен преглед на научно-теоретичните постановки по проблема: концепции за дигиталната компетентност, референтни рамки, научни възгледи и подходи за употребата на технологии в обучението по музика. Изведени са ролята и функциите на музикално-компютърните технологии като инструмент, и като възможност за транслиране на знание чрез

практика (правене), необходими за разширяване обема на осведоменост и повишаване нивото на музикалност на студентите.

Специално внимание е отделено на неприсъствената форма на обучителен процес. Той не се разглежда като кризисен пункт, който е непреодолим в академичната подготовка. В тази част от монографията е представена разработената *музикално-технологична платформа*, включваща *комбинирана технология от синхронна комуникация и асинхронна форма* на електронно обучение през Интернет. Тя представлява адаптиран дистанционен вариант на присъствената академично-аудиторна и извънаудиторна подготовка на студенти от педагогически специалности по учебните дисциплини в областта на музиката.

Втората част е посветена на изследователските акценти, изведени в концептуална рамка, методика и организация на изследването. За уточняване и сегментиране на конкретните контекстуални единици, основни съставни при разработване на изследователски инструментариум, е направен анализ на съдържанието по учебните дисциплини „Теория на музиката“, „Електронен музикален инструмент/Софтуер за нотация“, „Музикално-компютърни технологии“. За успешната проверка на изследователската хипотеза са подбрани следните емпирични методи за регистриране на данни:

- тестване - за установяване на количествените резултати на постиженията;
- наблюдение - за установяване на психофизиологични, емоционални и поведенчески състояния при работа със специализирано програмно осигуряване;
- анкетиране - за регистриране на нагласите и измерване на удовлетвореността от обучението;
- групови дискусии – за изясняване на отношението на студентите към системните занимания с музикално-компютърни технологии, разглеждани като подход за повишаване на нивото от усвоено теоретично познание в областта на музиката.

Третата част представя основните резултати от педагогическия експеримент, проведен в рамките на две последователни години със студенти от педагогически специалности на Тракийския университет – Стара Загора.

Димитров М., Музикално-компютърни технологии в контекста на академичната подготовка на студенти от педагогически специалности, сп. „Педагогика“, книжка 7 2020, с.1009-1019
ISSN 1314–8540 (Online) ISSN 0861–3982 (Print)

Формирането на дигитални компетенции е един от актуалните проблеми, който е поставен пред съвременното образование. Общите преимущества на дигиталните технологии пренамират различни проекции в частните науки, където се използват за постигане на разнородни и специфични цели. В музикалната подготовка на студенти от педагогически специалности те представляват информационна (образователна) територия, в която всеки обучаван може да разшири своите музикални познания, да получи необходимите обосновки и решения на определени музикални задачи в конкретни педагогически ситуации.

Базирайки се на натрупан опит и анализ на постигнати резултати от обучението по компютърен нотопис, в статията се описват положителните ефекти и отношението на студентите към *изпълнението на конкретна практическа задача, свързана с компютърна нотация*. Изследването се основава на тезата, че формирането на музикални компетентности у бъдещите детски и начални учители е систематичен и продължителен процес – симбиотична цялост от теоретични знания и изпълнителски умения, взаимодействащи си спираловидно за задълбочаване и обогатяване на музикалната компетентност.

Педагогическата теория и практика са в перманентен процес на търсене на ефективни и ползотворни методическите модели за усвояване на знание и формиране на компетентности, базирани на музикални теоретични и практически дисциплини. Компютърният нотопис може да бъде приет като надеждно средство (свързващо звено) и подходящ инструмент за включване в комплексното теоретично обучение в областта на музиката. Мнението и отношението на студентите, участници в изследването, обосновава и верифицира присъствието на този вид софтуер в музикалната подготовка на студенти от немусикални педагогически специалности като специфичен, ефективен методически подход.

Димитров М., *Звукозапис, обработка и монтаж за педагогически цели*, Е-списание „Педагогически форум“ брой 3, година 2021, ISSN: 1314-7986, DOI: 10.15547/PF.2021.019

Един от актуалните проблеми, поставен пред съвременната академична подготовка на студенти от педагогическите специалности, е формирането на дигитални компетенции в областта на музиката. Уменията за звукозапис, обработка и монтаж със средствата на технологиите са изключително полезен ефектив с разнообразни проекции в педагогическата теория и практика. В настоящата статия се описва проучване на отношението на студентите към изпълнението на екипна задача, свързана с разработване на звуков продукт, приложим в предучилищното и начално училищно образование. За целите на проучването е конструирана задача, която студентите е необходимо да изпълнят за определено време, следвайки зададена технологична последователност. Отношението на обучаемите към изпълнението на екипното задание, се регистрира с разработен инструментариум за обратна връзка. Получените резултати посочват степента на значимост на процесите по звукозапис, последваща обработка и монтаж, разбирани като инструмент за обогатяване на формирана дигитална и музикална компетентности.

Dimitrov, M. Zhelyazkova, Zl., Pavlova, M.(2021) *Attitudes and opinions of students about distance education during coronavirus pandemic*, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkçe Başlık, Ad Soyad

Distance education as a pedagogical phenomenon is a result of the advancement in technology, a unity combining in itself educational traditions and values with media and modern technologies. Its definition by leading researchers in the field emphasizes its features, differentiating it from other educational forms. As early as 1996, Moore and Kearsley defined it as “planned instruction which is conducted in a place different from that of teaching” (Moore, Kearsley, 1996). Later on, in 1997, J. Hill outlined the following definition of distance learning: “Distance learning consists of instruction through printed or electronic communications media to persons engaged in learning in a place or time different from that of the instructors’ or other student”. There are various other definitions and subtypes related to this kind of education – e-learning, web-based learning, virtual studying, etc. but briefly speaking, online studying is a form of distance education which is realized through the exchange of information between devices connected to the internet: computers, laptops, tablets or smartphones. In the course of this exchange they are implemented in the absolute field of reality.

The contemporary specialized literature describes the available technologies which are used in the distance education – they are divided into two large categories – synchronous and asynchronous.

Димитров М., Музикална колекция в дигитална среда, Е-списание „Педагогически форум“, брой 4, година 2021
DOI: 10.15547/PF.2021.027

Фокусът на статията попада върху опит за прилагане на компютърна програма за нотопис при изграждане на инструментална музикална колекция, предназначена за локална употреба, от студенти в Педагогическия факултет на Тракийския университет. По време на упражненията по нотопис, студентите изпълняват поредица от задачи, свързани с изписването на нотни текстове на песни от репертоара за деца и ученици от начален етап на основната образователна степен. Някои от изискванията към разработките се отнасят до: въвеждането на акордова сигнатура, изписване на текст под нотите, корекция на темпо, транспониране, съхранение във вид на документ и аудио файл и други.

В колекцията попадат разработените продукти, които студентите имат възможност да използват в подготовката си по музикалните учебни дисциплини, изучавани през следващите семестри на академичната си подготовка. Събраните материали са диференцирани по групи. Създадената музикална колекция има място и в обучението по музика в детската градина и начален етап на основната образователна степен.

В изложението не се пренебрегва и отрича значимостта на „живото“ инструментално изпълнение с класически музикален инструмент, а се илюстрират някои вероятни решения за преодоляване на възникнали затруднения и тяхното елиминиране с технологични средства.

Димитров, М. (2022) Вграждане на звук в образователна мултимедийна презентация, Е-списание „Педагогически форум“ брой 4, година 2022 (под печат)

Статията описва научно изследване, свързано с уменията на студенти от педагогически специалности за работа с различни програмни продукти за проектиране и създаване на завършен мултимедиен дидактически ресурс (презентация в средата на PowerPoint), приложим в организационните форми по музика в детската градина и началното училище.

В рамките на избираемата учебна дисциплина „Технология на разработване на музикална презентация” е планирана и поставена курсова задача за изпълнение от студентите, която има мултидисциплинарен характер. Заданието е свързано с пренос на знания, умения и компетенции, формирани у студентите при обучението им в курсовете по „Информационни технологии“, „Аудиовизуални и информационни технологии в образованието“, „Методика на обучението по музика в ДГ и 1-4 клас“, „Музикално-компютърни технологии“.

Мултидисциплинарният подход изисква използването на познания по всяка учебна дисциплина за да се разработи финален дидактически продукт, приложим в педагогическата практика. В етапите по разработване на заданието от студентите се изисква да направят серия от звукозаписи със специализиран програмен продукт, да ги обработят, експортират и вградят в статични обекти на презентацията.

Анализирано е студентското мнение по отношение - сложност, време за изпълнение и педагогическа полезност на конкретно задание.

Димитров, М. (2020), Проучване удовлетвореността на студенти от неприсъствената форма на обучение в условията на извънредно положение, Годишник на ПФ
DOI: 10.15547/YbFE.2020

В публикацията е направен преглед на дистанционна форма на академична подготовка на студенти от Педагогически факултет на Тракийския университет - Стара Загора по музикалните учебни дисциплини, която се осъществява в условията на извънредно положение. Изследователският интерес попада върху нивото на студентска удовлетвореност по отношение на педагогическата ефективност на обучението от дистанция.

В студията се описва създадената музикално-технологична платформа, включваща комбинирана технология от синхронна комуникация и асинхронна форма на електронно обучение, които представляват адаптиран дистанционен вариант на присъствената академично-аудиторна подготовка на студентите, приложен в условията на извънредно положение в ситуация на епидемична обстановка.

Резултатите от изследването отчитат положителното отношение на студентите към проведеното обучение и посочват проекции и гама от възможности за усъвършенстване на обучението от дистанция, които предизвикват научен интерес, поставят въпроси, и са предмет на по-мощно изследване.

Димитров, М. (2021) За музикалността и музикалната компетентност - теоретични и методико-практически аспекти в Компетентностен подход в обучението на студенти от педагогически специалности, Монография, изд. Кота, Ст.Загора, ISBN 978-954-314-104-3

Академичната подготовка на студенти от педагогическите специалности в университета е процес, който има за цел да изгради висококвалифицирани специалисти, усвоили теоретичните знания в областта на педагогиката и в частните методики, формирали умения за тяхната приложимост в учебна среда, придобили готовност за употреба на специфични и преносими компетенции в учебно-възпитателната практика.

В глава от колективната монография са коментирани някои от по-значимите възгледи за музикалната компетентност като система от компетенции и индивидуални личностни качества, интегриращи знания, умения, способности и отношения в областта на културата, творчеството и образованието. Посочени са специфичните цели на образователния процес по музика в Педагогическия факултет на Тракийски университет – Стара Загора, които ясно конкретизират задачите за: активно развитие на музикалния слух и способностите, натрупване на музикално-слухов опит, разширяване на музикалната памет и въображение, формиране на естетически критерии и вкус към музиката, изграждане на емоционална отзивчивост, съпреживяване и чувствителност. Изяснена е спецификата на музикално-педагогическата подготовка на студентите – бъдещи детски и начални учители. Посочени са възможности за успешното решаване на проблеми и задачи, възникнали в реални учебни ситуации на професионално-педагогическата дейност чрез умелата употреба на знания, умения и отношения в практико-приложен план. Описани са педагогически възгледи, подходи и модели за използването на музикално-компютърни технологии, успешно транслирани в академичната подготовка на студентите и в образователната практика на българското училище.

Акцентът попада върху практическото обучение на студенти, представляващ свързващото звено между теоретичната подготовка и нейната реална трансляция в музикално-образователния процес в детската градина и в началния етап на основната образователна степен.

Подпис:

